

Arkeologisk rapport 2020

Rovde Industriområde

Rovde, gbnr. 106/1,2,4,8 og 107/4 i Vanylven kommune

Signe Marie Midtgård

Innhold

Forord	5
1. Sammendrag.....	6
2. Bakgrunn og formål med undersøkelsen.....	7
2.1 Tiltaket	7
2.2 Tidligere funn fra nærområdet	8
3. Området	10
4. Strategi og metode.....	12
4.1 Manuell prøvestikking.....	12
5. Undersøkelsen	13
5.1 Synlige strukturer	13
5.1 Dokumentasjon.....	14
6. Resultat og konklusjon	15
7. Litteraturliste	16
8. Vedlegg	17

Forord

Et *kulturminne* er et spor etter menneskelig liv og virke i vårt fysiske miljø, for eksempel en bygning, en vei, et gravminne, en steinalderboplass, ei kokegrop eller et jernvinneanlegg. Det kan også være steder det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjoner til. Kulturminnene representerer både uerstattelige kilder til kunnskap om fortidige samfunn, og en ressurs for opplevelse og bruk – i dag og i fremtiden.

Kulturminner fra forhistorisk tid og middelalder (eldre enn 1537) er *automatisk fredet* i kraft av sin høye alder, jfr. Kulturminneloven § 4. Fra tida før skriftlige kilder, er de materielle levningene de eneste kildene til å forstå menneskene og det samfunnet de levde i.

Kulturminner fra nyere tid (yngre enn 1536) kan også ha høy verdi. Særlig verdifulle kulturminner kan bli *vedtaksfredet*, jfr. Kulturminneloven §§ 15 og 19. Alle typer kulturminner og kulturmiljø kan dessuten bli vernet som hensynssoner, jfr. Plan og bygningsloven § 11-8.

HOVEDPERIODE	UNDERPERIODER	14C-ÅR (før nåtid)	KALENDERÅR
Eldre steinalder	Tidligmesolitikum	10020 – 8900 b.p.	9500 – 8000 f.Kr.
	Mellommесolitikum	8900 – 7690 b.p.	8000 – 6500 f.Kr.
	Senmesolitikum	7690 – 5230 b.p.	6500 – 4000 f.Kr.
Yngre steinalder	Tidligneolitikum	5230 – 4700 b.p.	4000 – 3300 f.Kr.
	Mellomneolitikum A	4700 – 4100 b.p.	3300 – 2600 f.Kr.
	Mellomneolitikum B	4100 – 3800 b.p.	2600 – 2300 f.Kr.
	Senneolitikum	3800 – 3500 b.p.	2300 – 1800 f.Kr.
Bronsealder	Eldre bronsealder	3500 – 2900 b.p.	1800 – 1100 f.Kr.
	Yngre bronsealder	2900 – 2440 b.p.	1100 – 500 f.Kr.
Eldre jernalder	Førromersk jernalder	2440 – 2010 b.p.	500 f.Kr. – 0
	Eldre romertid	2010 – 1840 b.p.	0 – 200 e.Kr.
	Yngre romertid	1840 – 1680 b.p.	200 – 400 e.Kr.
	Folkevandringstid	1680 – 1500 b.p.	400 – 570 e.Kr.
Yngre jernalder	Merovingertid	1500 – 1210 b.p.	570 – 780 e.Kr.
	Vikingtid	1210 – 1000 b.p.	780 – 1030 e.Kr.
Middelalder	Middelalder		1030 – 1536 e.Kr.
Nyere tid	Nyere tid		1537 e.Kr. –

Figur 1: Kronologiske perioder.

Da kun et fåtall av alle kulturminner er kjent, er kulturminneforvaltninga avhengig av arkeologiske registreringer for å kunne uttale seg til plan- og byggesaker, jf.

Kulturminneloven §§ 8 og 9. Ved eventuelle funn av automatisk freda kulturminner, kan søker enten forsøke å tilpasse planene slik at disse ikke kommer i konflikt med tiltaket, eller søke om dispensasjon fra lovverket. Ved et eventuelt dispensasjonsvedtak kan det bli stilt vilkår om arkeologisk utgravning før iverksetting av tiltaket, for slik å sikre at kunnskapen ikke går tapt for fremtidige generasjoner.

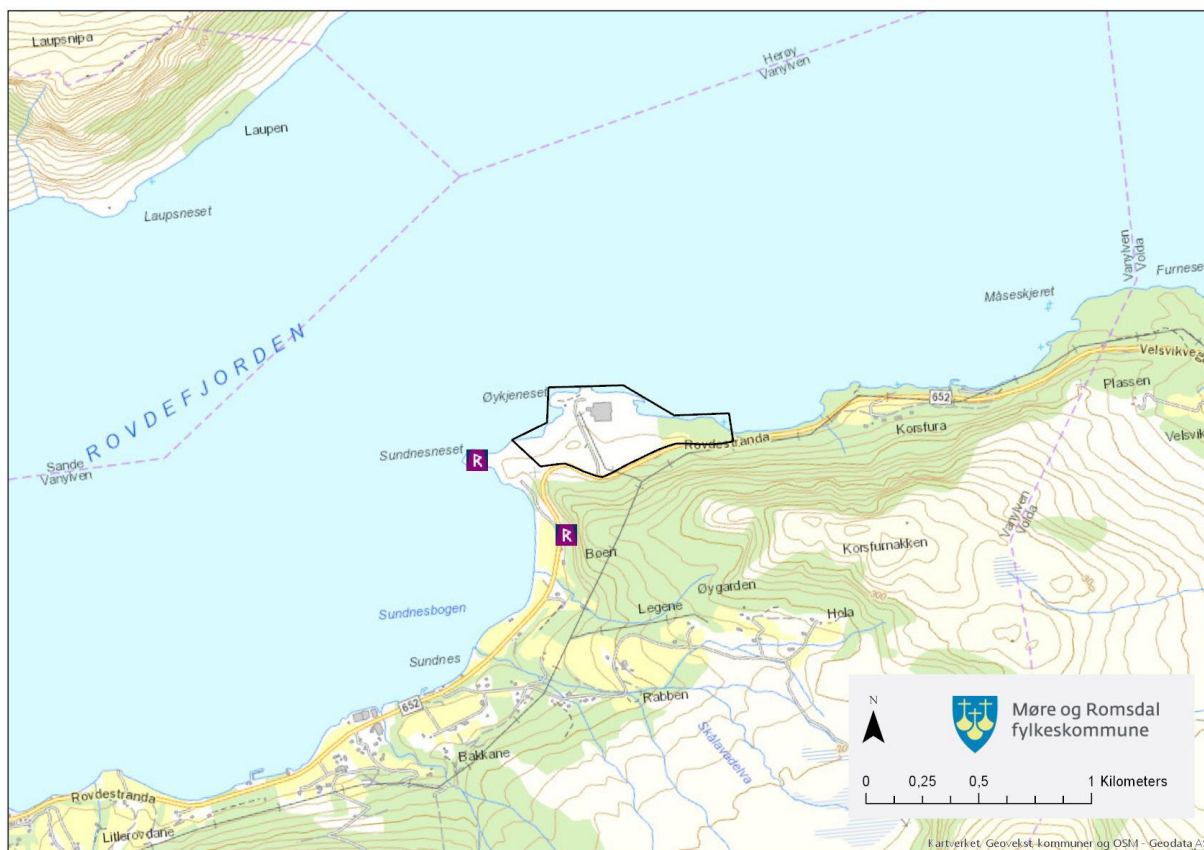
1. Sammendrag

Denne arkeologiske undersøkelsen ble foretatt på Rovde, gbnr. 106/1,2,4,8 og 107/4 i Vanylven kommune, i forbindelse med detaljregulering for Rovde Industripark i forbindelse med tilrettelegging for næring.

Feltarbeidet ble utført av Signe Marie Midtgård i perioden 27. til 30. april, og rapporten ble ferdigstilt 5. oktober 2020. Totalt ble det brukt 7 dagsverk på saken.

Av metoder ble det benyttet visuell overflateregistrering og manuell prøvestikking.

Det ble ikke gjort funn av automatisk fredete kulturminner.

Figur 3. Bilde som beskriver tiltaket og området

2.2 Tidligere funn fra nærområdet

Oluf Rygh (1908:33) har følgende å si om gårdsnavnet Rovde:

«Udentvivel en Sammensætning med -vin. De ældre Skriftformer kunde nærmest lede til at tro, at det er gammelt *Rauðvin, af Adj. rauðr, rød (eller rauði m., Myrmalm), hvorved det blev samme Navn som Raudi i Loen, det forsvundne Rauðin paa Lørenskogen i Skedsmo (Bd. II S. 281) og det i BK. nævnte, ligeledes forsvundne Raudhin i Indre Holmedal. Den nuv. Form maatte ogsaa antagelig kunne være fremkommen deraf. En anden Mulighed er dog, at det kan være samme Navn som Raade i Ogn-dalen, som AB. 13 s. skrives i Radena, og vel er opr. *Røðvin (Bd. XV S. 224). Dette afledes vel rettest af et Elvenavn *Raða eller *Røð, af Adj. (h)raðr, hurtig. Se Magnus Olsen i Arkiv XXII S. 109. Gaarden ligger ved en Aa, der synes at have sterkt Fald. I Nutidsformen er foregaaet en Omsætning af d og v paa lignende Maade som i Devla i Skatval, af *Dalvin, maaske ogsaa i Døvle i Stokke; jfr. ogsaa, hvad der nedf. er anført om Maude i Hjørundfjord. S. B. sammenligner ogsaa vøðvi, Muskel, nu i Søndmøre efter Aasen Vovde. I Entalsform vilde Udt. nu vist have havt -a i Endelsen.»

En oversikt over fredete kulturminner er å finne på www.kulturminnesok.no, eller som wms-tjeneste i andre nettportaler (f.eks. www.gislink.no).

En gravrøys med ID ID 60482 er kjent i området fra før.

En oversikt over gjenstander som er innlevert til museum er tilgjengelig på www.unimus.no/arkeologi. En del av disse er også kartfestet og fotografert.

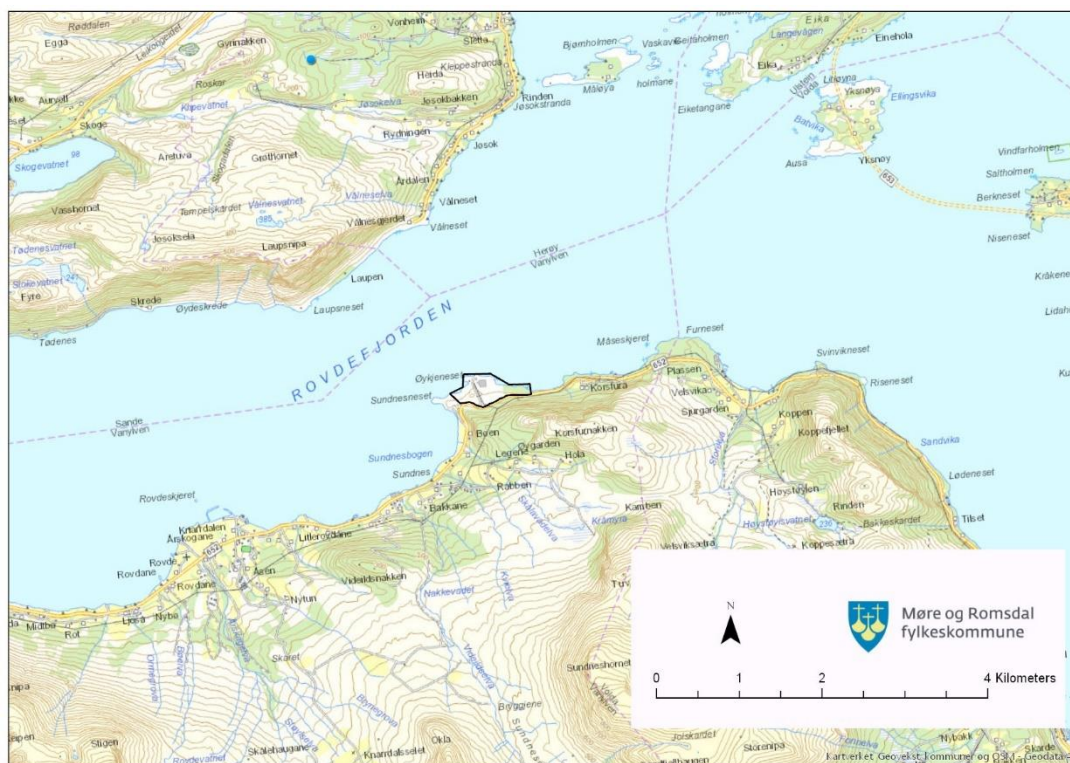
Et depotfunn med ID 266656 er kjent i området fra før.

En oversikt over en del verneverdige bygninger og andre byggverk fra nyere tid er å finne i det såkalte SEFRAK-registeret. Dette er tilgjengelig som wms-tjeneste, blant annet på www.gislink.no.

Det ligger ingen SEFRAK-registrerte bygninger i umiddelbar nærhet til planområdet.

3. Området

Planområdet ligger på et nes nord på Rovdestranda og har et areal på ca. 252 daa. Området skråner fra sør mot nord og består stort sett av myrdrag med mye lyng, og noe berg med løvskog i sør.

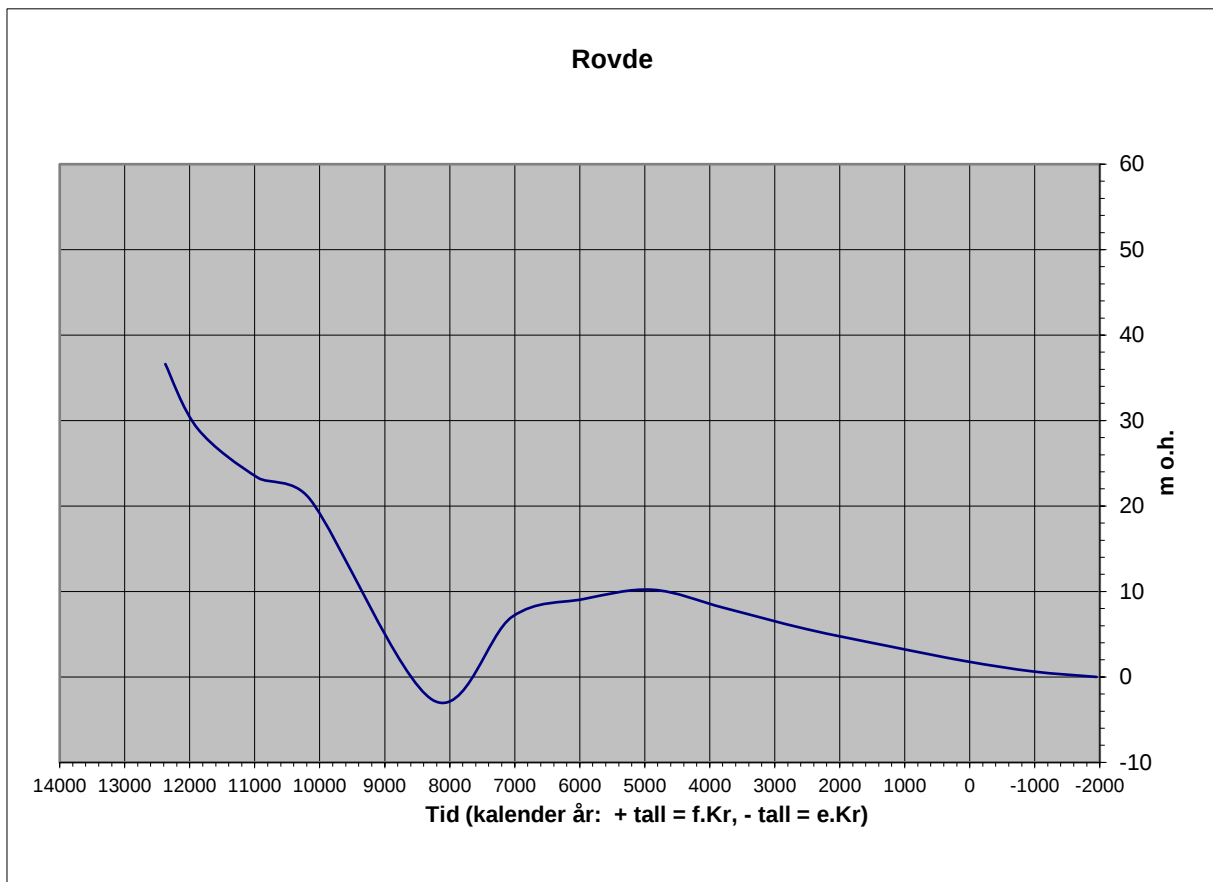
Figur 4. Oversiktskart

Figur 5. Kart over planområdet (topografisk/flyfoto/geologi)

Som følge av havstigning (transgresjon) og landheving (regresjon) har havnivået endret seg gjennom hele forhistorien. Da isen begynte å smelte etter siste istid steg havet relativt raskt, men samtidig begynte også landet å heve seg på grunn av mindre trykk fra isen. Resultatet ble en påfølgende regresjon. I Møre og Romsdal ligger de førhistoriske strandlinjene derfor generelt høyere enn dagens havnivå, men utviklingen er forskjellig fra område til område.

David Simpson ved Bergen museum har utarbeidet et program som gjør det mulig å skrive ut lokale strandforskyvingsdiagram. Kurvene er basert på arbeid av Stein Bondevik, John Inge Svendsen og Jan Mangerud fra 1998. Om en forutsetter at fangstfolk i steinalderen bosatte seg nær sjøen, kan lokale strandlinjekurver både benyttes til å vurdere funnpotensial i et område og til å datere eventuelle funn.

Figur 6: Strandlinjekurve for Rovde i Vanylven kommune etter skjema utarbeidet av David N. Simpson, mars 2001 (jfr. Svendsen & Mangerud 1987, Bondevik, Svendsen og Mangerud 1998).

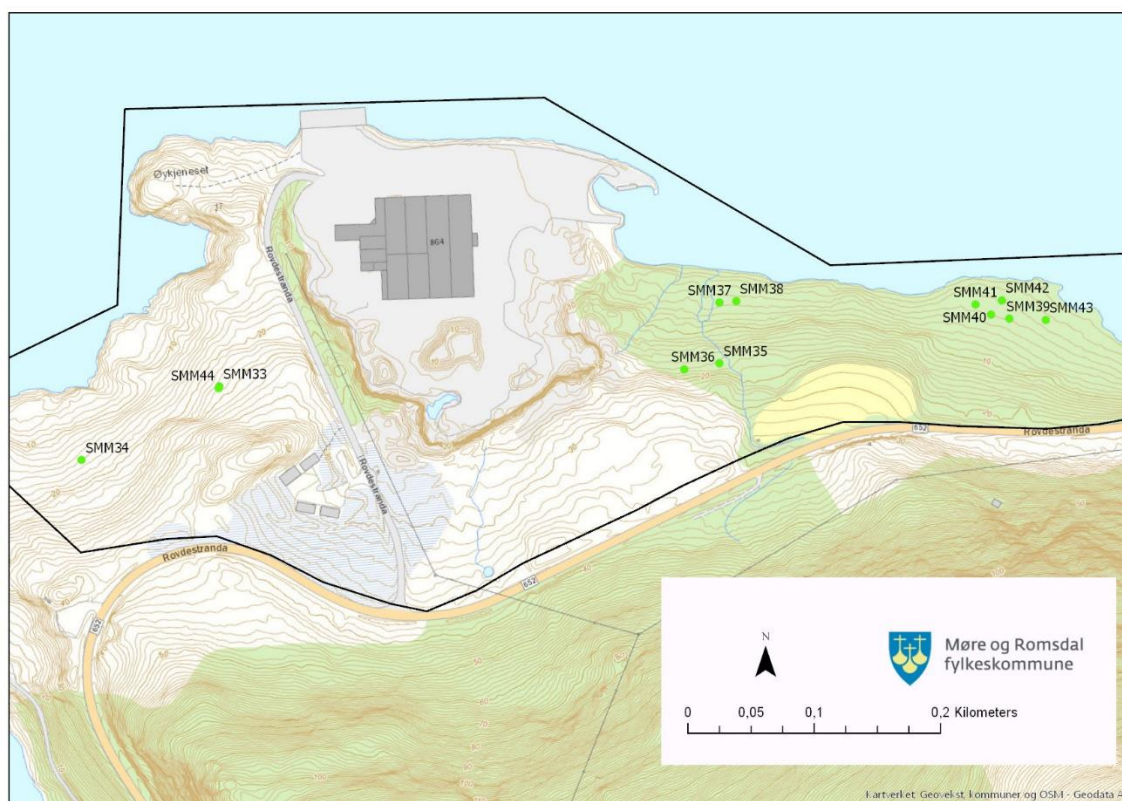
4. Strategi og metode

Strategi og metode ble valgt ut fra terreng, arealbruk og vegetasjon i området.

Hele området ble undersøkt ved visuell overflateregistrering. I enkelte deler av området ble det også gjort manuelle prøvestikk, se fig. 8. Dette var de områdene der det ble vurdert å være potensiale for steinalderfunn. Alle prøvestikkene var negative.

4.1 Manuell prøvestikking

Metoden innebærer at en bruker spade og fjerner torva i et ca. 40 x 40 cm stort område. Massene blir gravd opp mekanisk, bømte for bømte, og såldet i såld med 4 mm maskevidde. Såldingen fjerner jord, sand o.l. og gjør det mulig å påvise steinredskaper som økser og pilspisser, eller avfall fra tilvirking av slike, som for eksempel flintavslag. Uttaksstedet for hvert bømteleg blir markert i profilen for hvert bømteleg, for eventuelt å kunne relatere funn til riktig jordlag. Både positive og negative prøvestikk blir kartfestet, for slik å kunne avgrense eventuelle lokaliteter.

Figur 7. Alle prøvestikkene, med nummer.

5. Undersøkelsen

Registreringsarbeidet ble utført av Signe Marie Midtgård i perioden 27. -30. april 2020, og utgjorde totalt 4 dagsverk.

Figur 8. Bilde fra selve undersøkelsen.

Været var fint, med sol, 12 grader og noe vind.

5.1 Synlige strukturer

Det ble ikke påvist synlige kulturminner som er automatisk fredet, men det ble funnet en struktur som er vurdert til å være fra nyere tid. Dette var en ca. 2x2 m bred og ca. 0,5 m høy steinkonstruksjon. Det ble gjort et prøvestikk på hver side av den, SMM33 og SMM44.

Figur 9. Struktur av stein.

Figur 10. SMM44 ved strukturen.

5.1 Dokumentasjon

Prøvestikk ble kartfestet og området fotografert. Det ble benyttet et Olympus Tough 6010 kamera, og tatt 31 bilder (se vedlegg 1). Bildene er sortert, merket og arkivert ved bruk av Fotostation.

Kartfestingen ble gjort av Signe Marie Midtgård, ved bruk av GPS på telefon, og bearbeidet ved hjelp av ArcMap.

6. Resultat og konklusjon

Hele området er registrert jfr. Kulturminneloven § 9.

Av metoder ble det både benyttet visuell overflateregistrering og manuell prøvestikking.

Undersøkelsen resulterte ikke i funn av nye automatisk fredete kulturminner.

7. Litteraturliste

Bondevik, S., J. I. Svendsen & J. Mangerud 1998: Distinction between the Storegga tsunami and the Holocene marine Transgression in the coastal basin deposits of western Norway, *Journal of Quaternary Science*, 13(6): 529-537.

GISLink karttjeneste: <http://www.gislink.no/gislink/index.jsp>

Helskog, K., S. Indrelid & E. Mikkelsen 1976: Morforlogisk klassifisering av slåtte steinartefakter. *Universitetets Oldsaksamling Årbok 1972 – 74*, Oslo.

Riksantikvarens kulturminnedatabase Askeladden: <http://askeladden.ra.no>

Rygh, O. 1908: Norske Gaardnavne. Band XIII Romsdals Amt. *W. B Fabritius og sønner A/S*. Kristiania.

Simpson, D. N. 2001: Excel spreadsheet prepared March 2001

Svendsen, J. I & J. Mangerud 1987: Late Weichselian and Holocene sea-level history for a cross-section of Western Norway, *Journal of Quaternary Science*, 2:113-132.

Tilvekst: *Tilveksten til arkeologisk avdeling, Vitenskapsmuseet. Elektronisk versjon.* I årene 1871-1981 har de årlige tilvekstbeskrivelsene til den arkeologiske samlingen på Vitenskapsmuseet blitt utgitt i trykt form i forskjellige tidsskrifter, henholdsvis årsberetningene til "Foreningen til norske fortidsminnesmerkers Bevaring", "Det kgl. norske videnskabers selskabs Skrifter" samt årbøker og årsberetninger til "Det kongelige norske videnskabers Selskab". Tekstdelen av tilvekstkatalogene fra 1871-1981 har, som en del av Dokumentasjonsprosjektet og Museumsprosjektet, blitt konvertert til elektronisk form.

Universitetsmuseenes arkeologiske gjenstandssamlinger: <http://www.unimus.no/arkeologi>

8. Vedlegg

1. Fotoliste

	Rovde Industripark 001.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Planområdet sett mot øst. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 002.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Planområdet sett mot nord. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 003.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Planområdet sett mot vest. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 004.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Planområdet sett mot sør. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 005.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Steinstruktur, sett mot sør. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 006.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Øykjeneset, sett mot nord. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 007.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Del av planområdet, sett mot øst. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 008.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Del av planområdet, sett mot sør. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 009.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: 106, 107 Kommune: Vanylven	Beskrivelse: Del av planområdet, sett mot vest. Fotograf: Signe Marie Midtgård Nøkkelord:
	Rovde Industripark 010.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Planområdet sett fra vestre ende mot nordøst. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 011.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Planområdet sett fra vestre ende mot sørøst. Fotograf: Nøkkelord:

	Rovde Industripark 012.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Øykjeneset, sett mot vest. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 013.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Planområdet sett fra del av myrområde øst for veien ned til industriområde, mot vest. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 014.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Planområdet sett fra del av myrområde øst for veien ned til industri, mot nord. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 015.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Planområdet sett fra del av myrområde øst for veien ned til industriområde, sett mot øst. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 016.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Planområdet sett fra del av myrområde øst for veien ned til industriområde, sett mot sør. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 017.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Del av planområdet, sett mot vest. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 018.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Del av planområdet, sett mot nord. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 019.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Del av planområdet sett mot øst. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 020.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Fra østenden av industriområdet, mot øst. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 021.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Østligste delen av planområdet. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 022.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Sørligste del av østre del av planområdet. Fotograf: Nøkkelord:

	Rovde Industripark 023.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Oppdyrket område, sett mot nordvest. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 024.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Oppdyrket område, sett mot nordøst. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 025.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Steinstruktur, sett mot sør. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 026.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Steinstruktur, sett mot øst. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 027.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Steinstruktur, sett mot øst. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 028.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Steinstruktur, sett mot nord. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 029.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Steinstruktur, sett mot vest. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 030.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Prøvestikk SMM44 ved sørvestre hjørne av steinstrukturen. Fotograf: Nøkkelord:
	Rovde Industripark 031.JPG Dato: Kulturminne-ID: Gårdsnummer: Kommune:	Beskrivelse: Prøvestikk SMM44 ved sørvestre hjørne av steinstrukturen. Fotograf: Nøkkelord:

Møre og Romsdal
fylkeskommune

Postboks 2500, 6404 Molde (postadresse)
Julsundvegen 9, 6412 Molde (besøksadresse)

Tlf: 71 28 00 00

E-post: post@mrfylke.no

Web: mrfylke.no